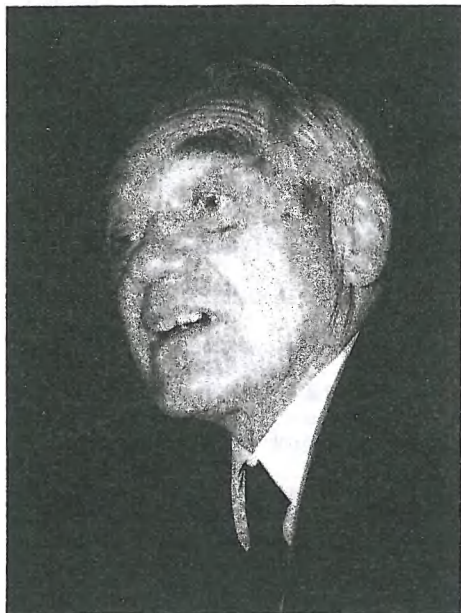

ZPRÁVY ZE SEKCE

In memoriam prof. Zdeněk Černohorský (+ 5.9.2001 Praha)

Odišiel, povedané slovami básnika Horatia, muž spravodlivý, pevný vo svojich zásadách. Odišiel nestor lichenológov, legendárna osobnosť a po dlhé desaťročia jeden z pilierov československej i českej botaniky. Nám, jeho žiakom, však zostávajú nezabudnuteľné spomienky na spoločne strávené hodiny v jeho pracovni, dni i týždne v čase i nečase hôr. Ale ostáva nám oveľa viac. Trvalo do nás vštepil jeho príklad presnosti, náročnosti v práci, pretrvávajú múdre rady. Nezabudneme ani na porozumenie, s ktorým viedol naše kroky a formoval naše pohľady na prírodu a svet. Vďaka za všetko, pán profesor!

Ivan Pišút

Jsem vděčen osudu za to, že jsem v životě narazil na takové osobnosti, od kterých jsem se mohl mnohému naučit a které mne ovlivnily. Kromě zásadního vlivu rodičů při formování osobnosti mají vždy výsadní postavení učitelé. Pan profesor však byl mým učitelem nejen odborným.

Nepochybně jsem jeho velkým schopnostem didaktickým připravil mnohé trpké chvíle. Pan profesor – kromě mnoha dalších vlastností – byl výtečným řečníkem. A protože příroda mne v tomto směru ani v nejmenším neobdařila, pan profesor vynaložil velké úsilí. Přestože to tak nikdy nevydávalo, snahu jsem měl velikou, leč navenek se – a to především k mé lítosti – nijak neprojevila.

I v jiných oblastech jsem odolával pokusům pana profesora o přitesání velmi zdatně, neboť tentokrát se ještě do hry vložila moje tvrdohlavost. Právě proto jsem panu profesorovi vděčen za mnohé diskuse, v nichž jsme si sdělovali svoje vidění světa a já jsem si musel ujasňovat a ověřovat svoji argumentaci. Vedle toho jsem se též učil být trpělivým a tolerantním, a to jsou vlastnosti, které dnešnímu světu velmi citelně chybí.

Přestože několikrát nad mojí tvrdou hlavou zlomil hůl, nikdy to nebylo definitivně. Za to jsem mu velmi vděčný. I když se mu možná zdálo, že mnohé úsilí mne přitěsá se minulo účinkem, přece jen dopad byl mnohem větší, než já sám v tuto chvíli mohu dohlédnout.

Jiří Liška

Členské příspěvky na r. 2001

Výše členských příspěvků pro r. 2002 zůstává nezměněna a činí **80 Kč**. Možno je platit složenkou (tuto možnost preferujeme) na adresu H. Franklová, Národní muzeum, 252 43 Průhonice; nebo případně převodem na bankovní konto číslo 2803405/5100 IPB Průhonice, var. symbol 40.

V každém případě prosíme o úhradu do konce ledna!

Jarní setkání 2002

Bohužel, do uzávěrky tohoto čísla nebylo možné zahrnout bližší sdělení o tradičním jarním setkání. Jakmile bude vše organizačně připraveno, sdělíme členům sekce potřebné informace mailem, případně korespondenčně.

Základní kurs určování mechorostů proběhl 5.-6.10. 2001 na katedře biologie FPe ZČU v Plzni pod lektorstvím prof. Jiřího Váni a za garance Mgr. Zdeňky Chocholouškové. Víkendový kurs zaměřený na determinaci mechorostů zahájila prvním dnem úvodní přednáška a exkurze (především sběr materiálu) a následující den určování sebraného materiálu. Kursu se zúčastnilo asi 25 zájemců.

Čtrnácté bryologicko - lichenologické dny

Sluníčko na nebi i v duších celkem 37 účastníků charakterizovalo mikulovské podzimní setkání (11.-14.10. 2001) členů sekce z obou našich států. Též ze spřáteleného Polska dorazili dva mladí kolegové (M. Kukwa a M. Opanowicz). Organizace se v tomto roce ujala s pečlivostí a láskou sobě vlastní Sváťa Kubešová z botanického oddělení Moravského zemského muzea. Krajinu "Zahrady Evropy" zvolila s cílem podpořit zde další bryologický průzkum. Správa Chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Pálava zosobněná jejím vedoucím J. Matuškou a botanikem J. Danihelkou jí proto pomohla vytvořit vhodné zázemí. Účastníci dorazivši již první den dopoledne prošli křížovou cestu vedoucí z Mikulova na Svatý kopeček a kromě sběru mechorostů a fotografování lišejníků mohli pozorovat obdivuhodné panorama a výhledy do jihomoravské a rakouské krajiny. Skalní stepi byly rozkvetlé vyššími rostlinami téměř jako časné zjara. V předběžném seznamu mechorostů pro navštívené lokality (prep. Kubešová, Novotný 2001) mohli účastníci zjistit, které druhy zde dosud byly zjištěny a kým.

Večerní program v podzemí Správy CHKO a BR Pálava zpestřily (kromě kvalitního moravského vína) referáty o zdejší přírodě (J. Matuška) a o mechorostech Pálavy (Kubešová, Novotný). Vedle toho byly také instalovány tři postery: Zastupcovia triedy Anthocerotopsida: *Anthoceros agrestis* a *Phaeoceros carolinianus* na Slovensku (K. Kresáňová), Galéria významných lichenológov: Alexander Zahlbruckner (A. Lackovičová a E. Lisická) a Predbežný Červený zoznam lišajnikov TANAPu – druhá verzia (E. Lisická). Je škoda že vyvěšené postery nebyly doplněny o slovní prezentaci.

Druhého dne se již téměř kompletní sestava účastníků vypravila na téměř stokilometrové putování. Zbyněk Hradilek s pracovníkem místní lesní správy nás zavedli do pralesů v oblasti soutoku Moravy a Dyje (rezervace Raňšpurk a Cahnov). Lišejníkářská skupina navštívila rozvolněnou krajinu v okolí vykopávek u Pohanska nedaleko Břeclavi.

Uspokojeni bohatou žní a po dobré večeři v irské restauraci mohli účastníci absolvovat další pestrý večer. Referát na téma Fenologie *Dichelyma falcatum* a některých dalších mechů přednesl I. Novotný, který se postaral též o kulturní zpestření hrou na zobcovou flétnu, občasným zpěvem a recitací vlastních veršů. Východotureckou expedici nám umožnili absolvovat díky pěkným diapozitivům Anka Guttová, Pepa Halda a Zdeněk Palice. Řadu diapozitivů z konference o lichenologickém monitoringu ve Velké Británii nám promítl a zajímavým výkladem doplnil Jirka Liška. Na tomto večeru byl počet účastníků nejvyšší protože zde byli jak opozdilci, tak předčasně prchající účastníci.

Sobotní exkurze započala výstupem ke zřícenině Divčích hradů a pokračovala hřebem Děvina do Soutěšky a ke Stolové hoře. V neděli dopoledne pak zbytky účastníků prozkoumali zejména lom na Turoldu. Svatce patří vřelý dík ze bezchybnou organizaci a všem účastníků též za provedení průzkum. Jeho výsledky jistě všichni včas sdělí na adresu J. Lišky (lišejníky) a S.Kubešové (mechorosty).

Ivan Novotný

Noví členové

Pavel Šedivý – Střížov 32, 350 01 Cheb; e-mail: sedivy@fzp.ujep.cz

Katarína Kresáňová – SNP 1463/94-2, Povážská Bystrica; e-mail: kaliakatka@post.sk

Změny adresy

Vítězslav Plášek - vita.plasek@seznam.cz, tel.: 0653-712870

R E C E N Z E

Nebel M. et Philippi G. [eds.] (2000): Die Moose Baden-Württembergs. Band 1: Allgemeiner Teil, Spezieller Teil (Bryophytina I, Andreaeales bis Funariales). – 512 p., Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.

Publikace vydávané v rámci programu na ochranu druhů Baden-Württembergska (Artenschutzprogramm Baden-Württemberg) jsou řadě botaniků velmi dobře známé. Všechny jsou charakterizovány velmi fundovaným, podrobným a precizním zpracováním textu, mapovými podklady, vynikajícími barevnými fotografiemi a z hlediska nakladatelství i perfektním typografickým zpracováním na křídovém papíře s bezkonkurenční reprodukcí textu zejména barevných fotografií. Rada členů naší sekce (a nejen lichenologů, jejichž sféry zájmu se publikace týká) i studentů již několik let s úspěchem používá a často i vlastní dvoudílné zpracování lichenoflóry v rámci uvedeného programu. Bryologové si bohužel museli na obdobné zpracování bryoflóry několik let počkat.

Nicméně první díl bryoflóry Baden-Württembergska, na jehož zpracování se podílelo celkem 6 autorů (M. Ahrens, I. Holz, M. Nebel, G. Philippi, M. Sauer a G. Schoepe), je dnes již více než rok k dispozici; v době publikace této recenze by měl být vydán již i druhý díl. Jak uvádí podtitul prvního dílu, obsahuje recenzovaná publikace všeobecné kapitoly; v rámci speciální části je zpracována necelá polovina druhů mechů (292 z celkového počtu 636 druhů mechů známých z území). Zbývající nepatrně větší počet druhů mechů bude zpracován ve druhém díle; rašelínky spolu s játrovkami a hlevíky potom nalezneme v díle třetím.

Pro naše čtenáře není jisté bez zajímavosti, že skladba bryoflóry Baden-Württembergska se velmi blíží bryoflóře našeho území, flóra hlavního horského masivu této spolkové země Schwarzwald je mnohdy srovnávána s flórou našich sudetských pohoří (zvláště Krkonoš). Rozdílly jsou hlavně v počtu druhů s atlantským, resp. subatlantským či naopak s kontinentálním areálem.

Všeobecná část publikace se věnuje významu mechorostů pro člověka, výzkumu mechorostů Baden-Württembergska, změnám bryoflóry území, mechorostům jako bioindikátorům a konečně charakteristice jednotlivých územních celků. V rámci speciální části jsou zpracovány čeledi Andreaeaceae, Tetrarhizaceae, Polytrichaceae, Buxbaumiaceae, Archidiaceae, Fissidentaceae, Dicranaceae, Encalyptaceae, Pottiaceae, Cinclidotaceae, Grimmiaceae, Ptychomitriaceae, Seligeriaceae, Funariaceae, Ephemeraceae a Splachnaceae. Jak je z uvedeného přehledu zřejmé, použitý systém je z dnešního hlediska poněkud konzervativní, a to jak klasickým pořadím čeledí,